

Títol: **Evolució del perfil de consum energètic de la població atesa pels serveis socials a Sabadell (2014-2015).**

Autors: **Parés, Neus;**¹ **Enciso, Jaume;**² **Brotons, Jordi**³

^{1,2,3} Ajuntament de Sabadell

Adreça de correspondència: oficinaenergia@ajsabadell.cat

carrer del Sol, 1 3a planta | 08201 | Sabadell | Barcelona

Desembre de 2016.

Introducció

El present informe pretén explorar l'evolució del nivell de consum i d'impacte de la pobresa energètica en una població usuària dels serveis socials del municipi de Sabadell, afectada per la vulnerabilitat econòmica i energètica. Es plantegen els objectius següents:

1. Determinar l'evolució del perfil de consum elèctric i el consum mitjà d'energia elèctrica dels usuaris i usuàries dels serveis socials del municipi de Sabadell en situació de vulnerabilitat econòmica i energètica.
2. Comparar el consum mitjà d'aquests usuaris amb el consum mitjà de la població en general a Sabadell.
3. Avaluar l'impacte de les actuacions realitzades per part d'ens públics i entitats socials sobre les famílies vulnerables en matèria de subministrament elèctric.

Antecedents

Es reconeixen les dificultats d'identificar i quantificar la població afectada per la pobresa energètica, atès que no hi ha una definició consensuada ni polítiques públiques específiques estructurades per pal·liar i/o prevenir aquest fenomen. Diversos estudis situen la població afectada entre un 9,8% a tota la UE-27 [1] fins al 12,7%. [2]

Les principals causes de la pobresa energètica se sintetitzen en tres eixos principals: baix nivell de renda, increment continuat dels preus de l'energia i la baixa qualitat de l'edificació [3]. Durant els últims 8 anys els indicadors socioeconòmics referents a les desigualtats i la qualitat de vida de la població han empitjorat a resultes de la crisi econòmica iniciada l'any 2008. En són un clar exemple la pobresa material severa, que ha passat d'un 2,3% el 2008 al 6,7% el 2015 (IDESCAT), o la taxa d'atur, que se situa en el 15,9% a Catalunya (EPA). Segons IDESCAT, el 2013, 193.000 famílies amb 300.000 menors a Catalunya resten en risc de no poder mantenir un confort tèrmic adequat a la llar, de manera que la projecció local d'aquestes xifres és de 5.310 famílies amb 8.254 menors. A Sabadell, l'Observatori de l'economia local recull que a escala interanual, l'any 2015 va acabar amb 16.138 aturats i l'any 2016 ho va fer amb 1.949 persones menys (un 12 per cent menys d'atur en un any), fet que influeix positivament en l'afectació global de la pobresa energètica. [4]

Perfil de la població atesa pels serveis socials

Durant el 2015 els serveis socials de l'Ajuntament de Sabadell han atès gairebé 16.000 persones, prop del 8% de la població local. Un total de 8.800 famílies reben prestacions econòmiques en diversos conceptes. El total de persones ateses es manté en un -0,3% d'evolució anual, amb una mitjana de 10.251 persones, mentre que les prestacions pugen un 6.4%. En aquest sentit, el Rebost Solidari ha atès 2.292 famílies de mitjana durant el 2015. [6]

Els serveis socials municipals executen tot un conjunt de mesures pal·liatives per fer front a situacions d'impagament, talls de subministraments bàsics i adequacions bàsiques de la llar per motius de seguretat, habitabilitat i salut. A Sabadell, s'han gestionat 5.569 prestacions d'urgència social per pagar subministraments durant l'any 2015, de les quals 1.378 són per pagar despeses de subministrament elèctric. La despesa d'electricitat sumarà un total de 123.000 euros, incrementant en un 54% anual. Pel que fa a l'aigua, Aigües de Sabadell i l'Ajuntament van posar en marxa l'anomenat Fons de Solidaritat per eximir del pagament de quotes les famílies en risc. Per a fer-ho els serveis socials estudien el cas i decideixen si hi ha dret a la bonificació. L'any 2015 es van destinar-hi 30.870 euros, mentre que l'any 2014 es van atendre més de 1.456 peticions i es van destinar 38.429 euros a aquest fons. Addicionalment l'aportació de la Creu Roja per fer front a despeses relacionades amb el pagament de factures de gas arriba a 8.000 €, aproximadament, anuals.

El conjunt d'ajuts d'urgència per subministraments bàsics (electricitat, aigua i gas) per habitant se situa en 0,99 EUR/habitant al 2015, mentre que el 2014 s'hi van destinar 1,1 EUR/habitant.

Les prestacions socials d'urgència analitzades corresponen al total de prestacions atorgades específiques per subministraments elèctrics per part de l'Ajuntament de Sabadell durant el període 2014 i 2015. S'han revisat la totalitat de les prestacions i s'ha analitzat la documentació específica inclosa en cada expedient de forma individual.

El total de famílies que han rebut prestació d'urgència pel pagament de factures de subministrament d'electricitat a Sabadell suma un total de 752 (798 al 2014), amb una població de 2.624 (2.845 al 2014) persones, que suposa el 1,26% (1,37% al 2014) del total de la població del municipi (207.826 (207.444 al 2014) habitants [4]).

- Nombre famílies beneficiàries d'ajuts urgència d'electricitat: 752 (798 el 2014) famílies.
- Nombre de membres a la llar: 3,49 (3,57 el 2014) de mitjana.
- Composició de les famílies: 71% (74% el 2014) de les llars tenen menors a càrrec.
- Nombre de prestacions per família: 1,8 (1,6 el 2014) de mitjana.
- Nombre de llars amb persones soles: 96 llars (13% del total)

Perfil de consum elèctric

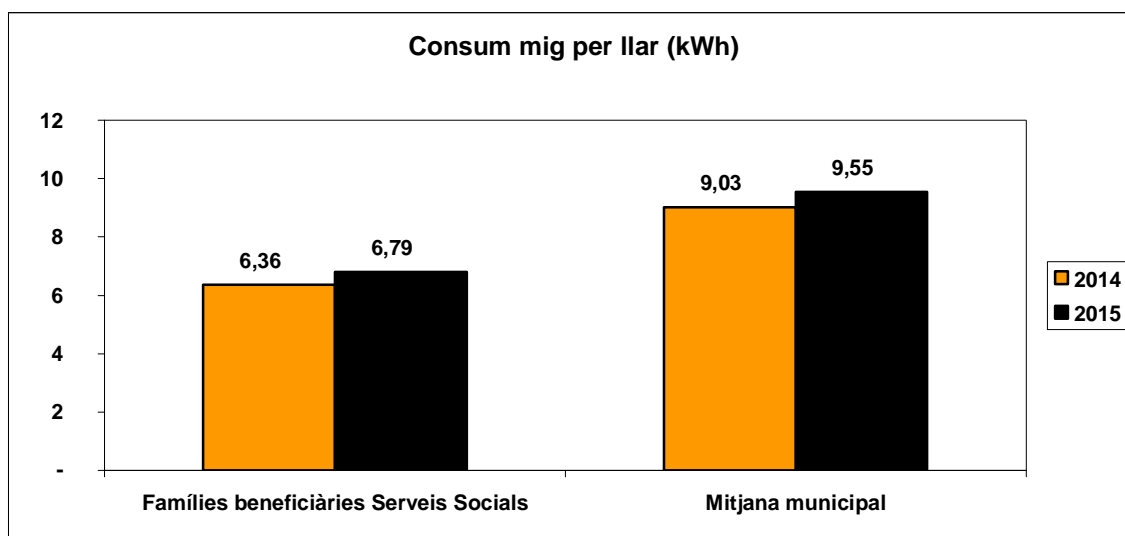
Analitzades les 1.378 (1.274 el 2014) prestacions ateses pels serveis socials de subministrament d'electricitat, un total de 1.056 (898 al 2014) són vàlides per fer un anàlisi del consum energètic. La mostra de famílies beneficiàries dels serveis socials correspon a 1056 (874 el 2014) factures (de tots els mesos de l'any), que equivaldria a un total de 88 (72 el 2014) llars avaluades durant tot l'any, mentre que les dades corresponents a la mostra "Mitjana Municipal" correspon a un total de 153 (125 el 2014) famílies avaluades durant els mesos de novembre a juny en el marc del projecte d'estalvi energètic municipal, anomenat comptadors intel·ligents.

Tenint en compte la manca de dades de tipus local proveïdes per les administracions o per les empreses del sector energètic, aquesta és la mostra més detallada disponible per poder efectuar una comparativa. Tal com es presenta a les figures 1a i 1b, el consum mitjà per llar es podria afirmar, com a hipòtesi, que és un 29% (29% el 2014) inferior a la mitjana recollida a escala municipal (6,79 (6,36 al 2014) kWh / dia respecte de 9,55 (9,03 el 2014) kWh / dia de mitjana). La mostra de famílies analitzades amb detall a escala municipal són 153 (125), amb dades mensuals corresponents a sis mesos (freqüència de dades de 918 (750)). Aquest conjunt de famílies, apuntades voluntàriament a la campanya, té un nombre mitjà d'habitants per llar de 3,06 (2,78). [5]. Cap de les dues mostres són representatives de la població global de Sabadell.

Pel que fa al consum per persona i dia, el consum mitjà és un 23% (27% el 2014) inferior al recollit a escala municipal (2,56 (2,42 al 2014) kWh / hab. i dia respecte a 3,33 (3,33 al 2014) kWh / hab i dia de mitjana [5]).

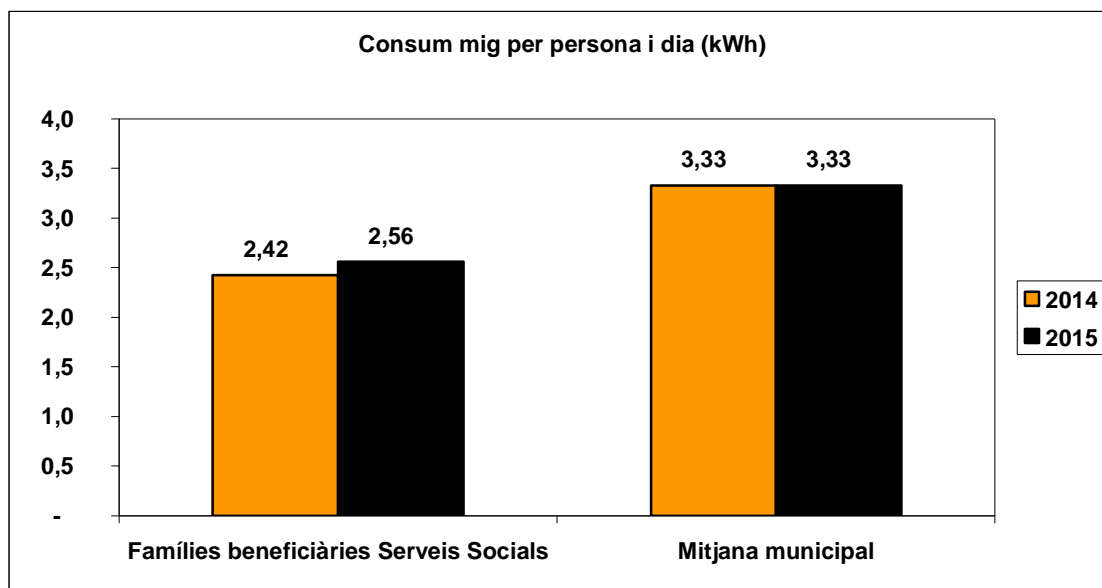
- ❑ Consum diari per llar: 6,79 (6,36 al 2014) ± 4,92 (4,51 al 2014) kWh de mitjana (mediana de 5,91 (5,77 al 2014) kWh)
- ❑ Consum per persona i dia: 2,56 (2,42 al 2014) ± 2,62 (2,81 al 2014) kWh de mitjana (mediana de 1,88 (1,70 al 2014) kWh)

Figura 1a. Comparativa de consum energètic de les famílies receptores de prestacions socials (n=1056 (874 al 2014)) respecte de la mitjana municipal (n=918 (750 al 2014)) (en kWh per llar).

Es podria afirmar que la mitjana de consum elèctric d'aquest sector de població és substancialment inferior a la mitjana recollida a nivell municipal, tenint en compte les limitacions de les mostres.

Figura 1b. Comparativa de consum energètic de les famílies receptores de prestacions socials (n=1056 (874 al 2014)) respecte de la mitjana municipal (n=918 (750 al 2014)) (en kWh per persona i dia).

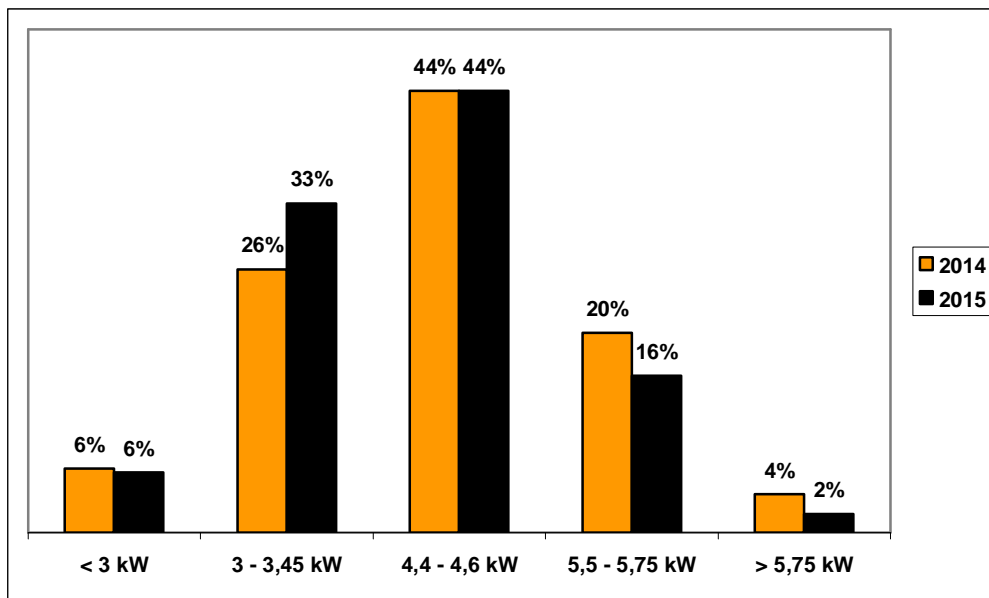

El nombre de casos en què el consum diari per llar supera el valor de la mediana més la desviació estàndard és de 143 (79 el 2014) (14% (15% el 2014) del total), i el nombre de casos en què el consum és inferior a la mediana menys la desviació és de 52 (34 al 2014) (un 5% (6% al 2014) del total).

Pel que fa a la potència contractada, només un 6% (6% el 2014) té una potència contractada inferior a 3 kW i seria potencial beneficiària directa del bo social, però destaca també el percentatge de potències de 5,5 kW o superior, que aglutinen el 18% (24% al 2014) de les factures.

Es considera que una potència igual o superior 5,5 kW és susceptible de ser rebaixada sense disminuir la qualitat de vida i del subministrament elèctric.

Figura 2. Distribució de la potència contractada en kW, (n=822 (868 al 2014))

Avaluació de les tarifes elèctriques

Del total dels ajuts corresponents a factures pagades (n=1.056 (898 el 2014)), un 55 % (41% el 2014) corresponen a la tarifa regulada, mentre que només un 45% (48% al 2014) dels contractes amb tarifa regulada estan acollits al bo social, i representen només un 24% (20% al 2014) del total de contractes analitzats.

Des d'un punt de vista comercial, el 93% (95% el 2014) de les factures corresponen a una única comercialitzadora, donant informació molt significativa sobre la manca de competitivitat en aquest sector socioeconòmic. Del bo social se'n beneficien un total de 258 (179 el 2014) factures, i només 2 (6 el 2014) famílies tenen contractada una tarifa amb discriminació horària (2.0DHA o similar).

Sí que es presenten un conjunt de 73 (84 el 2014) de factures amb serveis addicionals inclosos, com ara protecció de pagaments, servei d'assistència tècnica, etc., que corresponen al 15% (16% el 2014) de contractes a mercat lliure i 7% (9% el 2014) sobre el total de contractes.

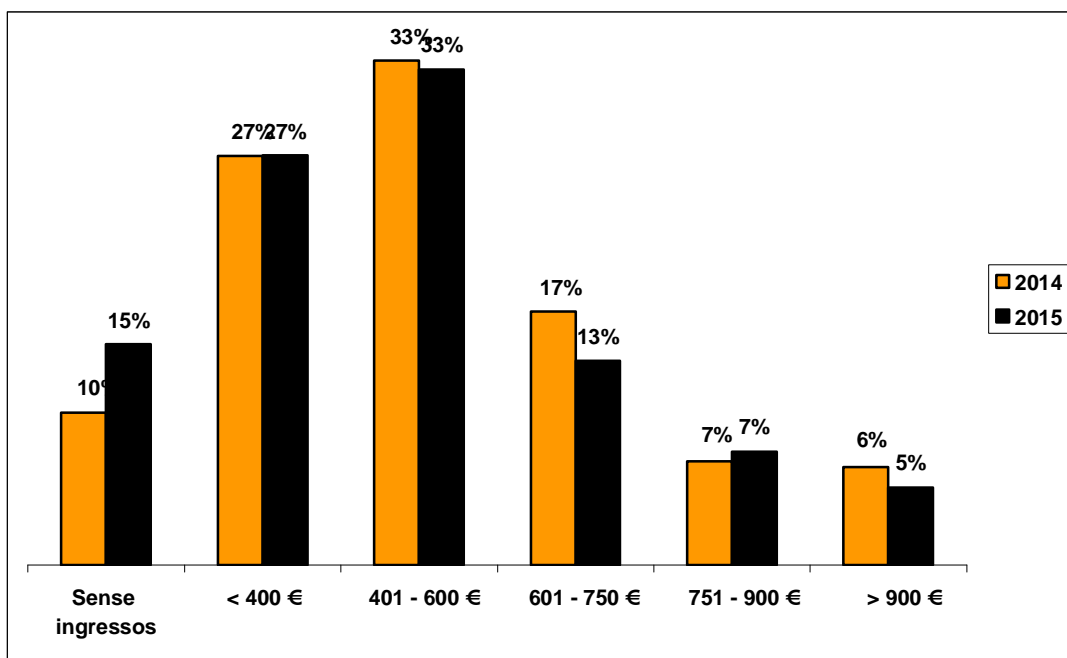
Perfil d'ingressos

La pobresa energètica té més incidència entre les persones que viuen en una situació de vulnerabilitat social, a causa de la manca o inestabilitat dels ingressos a la llar. [1]. En la mostra estudiada, hi ha una forta disparitat entre els ingressos disponibles per llar, des del 10% (15% el 2014) que no té ingressos reconeguts, fins al 6% (5% al 2014) que presenten ingressos superiors a 900 EUR / mes per llar.

La franja més nombrosa se situa en els 401-600 EUR / mes amb un 33% (33% el 2014) de les famílies.

- Percentatge de famílies sense ingressos: 10% (15% el 2014)
- Mitjana d'ingressos per llar: 461 (427,83 el 2014) EUR / mes (mediana 433 (426 el 2014) ± 285 (283,48 el 2014) EUR)

Figura 3. Distribució dels ingressos per família en EUR. (n=1378 (1274))

Destinació dels recursos econòmics públics

Del total de recursos destinats, 120.188 (116.597 el 2014) EUR, un 77% (72% el 2014) corresponen al pagament de factures (incloent terme de potència, consum, lloguer de comptador, impostos regulats i IVA), mentre que un 23% (28% el 2014) corresponen al pagament de deutes.

La prestació en concepte de factura té un cost mitjà de 84 (88 el 2014) EUR per prestació, mentre que el cost de la prestació en matèria de deute té un cost mitjà de 98 (101,91 al 2014) EUR.

Si es té en compte només la variable ingressos per determinar quin és el col·lectiu afectat per pobresa energètica, el 49% (52% el 2014) (518 (466 el 2014) del ajuts atorgats per al pagament de factures corresponen a casos en els quals l'import de la factura elèctrica representa més del 10% dels ingressos familiars, dada límit establerta per l'Institut Nacional d'Estadística per definir la situació de pobresa energètica.

Conclusions

L'evolució del consum energètic de les famílies vulnerables de Sabadell es manté estable amb certa evolució quantitativa. Malgrat l'increment del nombre de prestacions, hi ha alguns indicadors que aporten informació positiva sobre l'impacte i efectes de les actuacions impulsades des del conjunt de la societat (administracions i entitats) per fer front al fenomen de la pobresa energètica. Es proposen conclusions de forma quantitativa i qualitativa:

1. El total d'ajuts atorgats al municipi de Sabadell en matèria de subministrament elèctric ha patit un increment del 8%, 1.378 corresponents el 2015 i 1.274 l'any anterior amb un total de 120.188 € de recursos públics municipals destinats al 2015 per 116.597 el 2014, un 3% superior només.
2. La prestació mitjana per ajut a Sabadell se situa en 87 EUR / prestació unitària, 4,5 euros inferior a la mitjana corresponent el 2014 (91,52 EUR).
3. Del total de recursos destinats a pagar ajuts d'urgència, el 23% corresponen al pagament de deutes i/o altres conceptes, una dada sis punts inferior a la corresponent al 2014 (29%).
4. Es formula com a hipòtesi que el consum mitjà per llar de les persones beneficiàries de les prestacions es podria situar un 29% (29% al 2014 també) per sota del consum de les famílies estructurades en l'àmbit municipal, a partir de les observacions efectuades. Tot i que el consum mitjà s'ha incrementat significativament, la diferència es manté constant.
5. Hi ha una fortíssima concentració de consumidors en un única comercialitzadora, no hi ha competència real en aquest segment de la població.
6. Hi ha una lleugera millora del percentatge de factures amb bo social atorgat, 24% al 2015 per 20% al 2014.
7. Ha baixat el nombre de llars amb potències superiors a 5.75 kW, amb potencials millores a la potència contractada, 18% al 2015 per 24% el 2014.
8. Hi ha una millora de 2 punts percentuals (7% al 2015 per 9% el 2014) del total de contractes presenten serveis addicionals (15% (16% el 2014) sobre els contractes a mercat lliure), en molts casos serveis innecessaris pel tipus de població específica.

En funció de l'anàlisi quantitativa presentada anteriorment, es desprenen algunes conclusions qualitatives preliminars:

9. Hi ha un ascens de les prestacions atorgades en l'àmbit municipal en termes bruts per població, possiblement a causa del major coneixement del fenomen, un bon treball de comunicació i alhora *cronificació* de la situació.
10. La gestió d'acompanyament, formació i apoderament de la població usuària dels serveis socials ha tingut impactes positius. Aquest col·lectiu és més conscient de les possibilitats de gestió del seu subministrament,
11. Es desprèn una lleugera millora al respecte de l'afectació en termes de tarifació a les llars vulnerables, amb percentatges inferiors de serveis addicionals, potències excessives i una suau millora del percentatge de contractes amb bo social atorgat. També hi ha un descens del percentatge de recursos destinats a pagar el deute.

BIBLIOGRAFIA

[1] *Síndic de Greuges 2013*. Informe sobre la pobresa energètica a Catalunya. 1ª edició. Octubre 2013.

[2] *Instituto Nacional de Estadística, 2011*. Enquesta de condicions de vida a Catalunya.

[3] *ABD; Ecoserveis. (2014)*. Efectes de la pobresa energètica en llars en situació de vulnerabilitat social. Barcelona: Fundació Acció Benestar i Desenvolupament (ABD) : Ecoserveis. 11 pàgines.

[4] *Observatori de l'Economia Local (Sabadell)*

<http://www.vaporllonch.net/vaporllonc/observatori.asp>

[5] *Ajuntament de Sabadell, 2015*. Campanya comptadors Intel·ligents de Sabadell.

http://ca.sabadell.cat/Energia/p/comptadors_cat.asp

[6] *Ajuntament de Sabadell. 2016*. Informe de Tendència Social. 2015. Regidoria d'Acció Social.